

РЕШЕНИЕ

№. 496

Гр. София, 14 ноември 2025 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, трето наказателно отделение в публичното заседание на двадесет и четвърти октомври през две хиляди двадесет и пета година в състав

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БЛАГА ИВАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: МАЯ ЦОНЕВА

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ

С участието на секретаря Н. Пелова и в присъствието на прокурора П. Маринова разгледа докладваното от съдия Цонева к.н.д. № 693/2025 год. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл. 346, т. 1 от НПК.

Образувано е по касационни жалби на частния обвинител и граждански ищец Е. Л. Д. – Л. чрез повереника ѝ адв. Д. Б., на частните обвинители и граждански ищци Ф. Л., Х. Л., К. Л. и Н. Б. чрез повереника им адв. И. Н. и на подс. Б. Й. П. чрез защитника му, адв. М. П. против решение № 177/29.04.2025 год., постановено по в.н.о.х.д. № 1176/2024 год. по описа на Софийски апелативен съд (САС).

Касационната жалба на частния обвинител и граждански ищец Е. Д. – Л. са релевиращи всички касационни основания, но аргументацията в нея е свързана преди всичко с размера на наказанието. Поддържа се, че то е явно несправедливо, тъй като е игнорирана високата степен на обществена опасност на деянието, което освен предумишлено е осъществено с користна цел и с особена жестокост. Сочи се, че не е отчетена и значителната обществена опасност на подсъдимия, изводима от психологическите му характеристики, както и обстоятелството, че жалбоподателката се е страхувала от него. Твърди се, че влошеното му здравословно състояние и семейното му положение неправилно са третиращи като смекчаващи отговорността обстоятелства и в същото време САС е пропуснал да отчете като отегчаващи такива липсата на разкаяние и съжаление за извършеното, както и недобросъвестното поведение на подсъдимия по време на първоинстанционното производство. Изразено е несъгласие и с размера на присъденото обезщетение, като е поставен акцент на ролята на жалбоподателката за разкриване на обективната истина, която долустоящите съдилища са подценили и същевременно са игнорирали претърпените от Д. – Л. неудобства, произтичащи от негативното мнение за нея от децата на пострадалия и от обществото като цяло. Към касационната инстанция е отправено искане да измени въззивното решение като наложи на подсъдимия най-тежкото наказание, предвидено за престъплението по чл. 116, ал. 1 от НК, както и да уважи гражданския иск в пълния му предявен размер.

Касационната жалба на частните обвинители Ф. Л., Х. Л., К. Л. и Н. Б. е насочена срещу санкционната част на проверявания съдебен акт. Сочи се, че наказанието е явно несправедливо, тъй като САС е игнорирал сериозното проучване и

подготовката за извършване на деянието, указващи на престъпна упоритост и същевременно характеризиращи и престъплението като изключително тежко. Възражава се срещу извода за отсъствие на користна цел. Поддържа се, че здравословното състояние на подсъдимия не е достатъчен аргумент за санкционирането му с най-лекото от трите алтернативни наказания, предвидени за извършеното престъпление. Настоява се като отегчаващо обстоятелство да бъдат третираны предходните осъждания на П., независимо че за тях е настъпила реабилитация. Твърди се, че наложеното наказание няма да способства за постигане на генералната превенция и е обоснована тезата, че най-подходящо се явява наказанието доживотен затвор без замяна. Направено е искане за отмяна на въззивния съдебен акт и за връщане на делото за ново разглеждане.

С жалбата на подсъдимия са заявени всички касационни основания по чл. 348, ал. 1 от НПК. Оплакването за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила е обосновано с твърдения за накърнено право на защита на подсъдимия; за липса на мотиви; за неоснователно отхвърлени доказателствени искания и неизпълнение на задълженията по чл. 13, чл. 14 и чл. 107 от НПК; за игнориране на противоречията в показанията на свид. Д. – Л.. Твърди се освен това, че приетите от САС фактически положения не се подкрепят от доказателствата по делото. Съображения за наличие на касационните поводи по чл. 348, ал. 1, т. 1 и 3 от НПК не са изложени. При условията на алтернативност касаторът настоява за отмяна на решението и оправдаването си или за връщане на делото за ново разглеждане с указания какви доказателства да бъдат събрани, а в случай че тези искания не бъдат удовлетворени – за намаляване на наказанието.

Частният обвинител и граждански ищец Е. Д. – Л. не участва лично в касационното производство. Поверениците ѝ поддържат касационната жалба и настояват да бъде уважена по изложените в нея съображения.

Частните обвинители и граждански ищци Ф. Л. и Х. Л. поддържат касационната си жалба и молят да бъде уважена.

Частните обвинители и граждански ищци К. Л. и Н. Б. не участват лично в производството пред касационната инстанция.

Повереникът на четиримата частни обвинители поддържа касационната жалба по изложените в нея съображения. Намира, че касационната жалба на подсъдимия е неоснователна. Пледира за отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане с указания за увеличаване на наказанието.

Подс. Б. П. поддържа касационната си жалба и моли делото да бъде върнато за ново разглеждане, тъй като не е извършил деянието, за което е осъден.

Защитникът му поддържа жалбата по изложените в нея съображения. Наред с това акцентира върху отсъствието на преки доказателства за авторството на деянието и невъзможността косвените такива да обосноват еднопосочност на изводите относно самоличността на извършителя. Като допълнителен довод изтъква, че на досъдебното производство също са били допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, изразили се в неизследване здравословното състояние на подсъдимия и непредявяване на материалите по делото. Сочи, че първостепенният съд неправилно е отказал да се отведе от разглеждането на делото. Твърди, че въззивната инстанция не е установила, че голяма част от свидетелите по делото са предубедени. Пледира за оправдаване на подсъдимия, за връщане на делото за ново разглеждане или за намаляване на наказанието.

Представителят на Върховна касационна прокуратура дава заключение за неоснователност на всички касационни жалби и пледира решението да бъде оставено в сила.

Върховният касационен съд, в пределите на касационната проверка по чл. 347, ал. 1 от НПК, съобрази следното:

С присъда № 11/07.06.2024 год., постановена по н. о. х. д. № 455/2023 год., Окръжният съд – Перник е признал подс. Б. Й. П. за виновен в това, че на 11.08.2022 год. в [населено място] предумишлено умъртвил У. Л., поради което и на основание чл. 116, ал. 1, т. 9 вр. чл. 115 от НК и чл. 54 от НК го е осъдил на двадесет години лишаване от свобода при първоначален строг режим на изтърпяване.

На основание чл. 59 от НК съдът е зачел предварителното задържане на подсъдимия с мярка за неотклонение.

На основание чл. 45 от ЗЗД подсъдимият е осъден да заплати на гражданските ищци обезщетение за претърпените от тях неимуществени вреди както следва:

- на Ф. Л., Х. Л., К. Л. и Н. Б. – по 200 000 лева ведно със законната лихва от 11. 08. 22 год. до окончателно изплащане на сумите;

- на Е. Д. – Л. – 50 000 лева ведно със законната лихва от 11. 08. 22 год. до окончателно изплащане на главницата.

Исковете на всички граждански ищци са отхвърлени за разликата до пълния им предявен размер.

Съдът е възложил в тежест на подсъдимия направените по делото разноси и се е разпоредил с веществените доказателства.

Така постановеният съдебен акт е проверен по протест на Окръжна прокуратура – Перник и по въззивни жалби на всички останали страни и с решение № 177/29. 04. 2025 год., постановено по в. н. о. х. д. № 1176/2024 год. по описа на САС, е потвърден.

Касационните жалби са допустими, тъй като са подадени от легитимирани страни, депозираны са в срока по чл. 350, ал. 2 от НПК и с тях е атакуван съдебен акт, подлежащ на касационна проверка. Разгледани по същество, същите са неоснователни.

I. По пределите на касационната проверка:

Съдържанието на сезиращите документи налага изрично да бъде припомнено какво обхваща проверката по реда на глава двадесет и трета от НПК и какви са правомощията на касационната инстанция, ако установи някой от претендираните пороци на въззивния съдебен акт.

Съществена част от жалбата на защитата заемат твърденията, че фактическите констатации на САС не се подкрепят от доказателствата по делото. По своята същност тези аргументи представляват оплакване за необоснованост на решението. Пропуска се обаче, че необосноваността не е сред самостоятелните касационни основания и това законодателно разрешение е свързано с характеристиките на касационното производство като такова, в което се проверява правилното приложение на закона (материален и процесуален). Върховната инстанция по наказателни дела е съд единствено по правото, но не и по фактите, с оглед на което правомощията ѝ във връзка с доказателствената съвкупност се свеждат до проверка спазени ли са правилата, гарантиращи формалната правилност на вътрешното убеждение на въззивния съд. По-специално настоящият съдебен състав не би могъл да подмени вътрешното убеждение на инстанциите по фактите и да приеме за достоверни такива доказателствени материали, които те са признали за неубедителни и обратно – да признае за съмнителни или лъжливи такива доказателствени материали, които

въззивният съд е оценил като правдиви и истинни, така както не би могъл и да признае за установен факт, неустановен от долустоящите съдилища, или да отхвърли факт, приет от тях. С оглед изложеното възраженията за необоснованост няма да бъдат коментирани по-нататък в касационното решение.

Закономерна последица от очертаната по-горе специфика на касационното производство е обвързаността на третата инстанция от фактическите положения, приети от въззивния съд. Проверката за правилното приложение на закона се осъществява в тези рамки, а правомощията по чл. 354, ал. 1, т. 2 от НПК могат да бъдат упражнени само и единствено, ако фактите, възприети от долустоящите съдилища, не сочат на осъществяване на престъпление. Доколкото описаното от САС поведение на подс. П. е престъпно, изначално не съществува процесуална възможност за оправдаването му.

От своя страна частният обвинител и граждански ищец Е. Д. – Л. настоява касационната инстанция сама да увеличи наказанието на подсъдимия, като наложи най-тежката от трите алтернативни санкции, предвидени в чл. 116, ал. 1 от НК. Тази претенция също не се основава на процесуалния закон. Законодателят последователно е отстоявал позицията си, че когато се налага увеличаване на наказанието, това следва да бъде сторено от въззивния съд, за да може изводите във връзка с неговата индивидуализация да бъдат проверени по касационен ред. Ето защо чл. 354, ал. 3, т. 1 от НПК императивно предвижда, че когато е необходимо да бъде увеличено наказанието, касационната инстанция може единствено да отмени решението или присъдата на второстепенния съд и да му върне делото за ново разглеждане. Отделен е въпросът, че предвид разпоредбата на чл. 355, ал. 1 от НПК указанията ѝ във връзка с наказанието ще са задължителни само ако се основават на неправилно приложение на закона – например наложено е наказание, каквото не е предвидено за съответното престъпление, но не и когато е констатирана явна несправедливост на наказанието (в същия смисъл са Р. № 562/2002 год. на II н. о., Р. № 450/2008 год. на III н. о., Р. № 193/2016 год. по н. д. № 614/2016 год. на III н. о., Р. № 248/2018 год. по к. н. д. № 1004/2018 год. на II н. о. и др.). Това обосновава и несъстоятелност на претенцията на останалите частни обвинители при евентуално връщане на делото въззивният съд да бъде обвързан с конкретно по вид наказание.

Единственото изключение от тези принципни положения се съдържа в разпоредбата на чл. 354, ал. 5 от НПК, но процесуалното развитие на делото го оставя извън посочената хипотеза.

II. По доводите за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила:

Тези възражения следва да бъдат разгледани преди останалите, основаващи се на чл. 348, ал. 1, т. 1 и 3 от НПК, защото процесуалната последица от евентуалното наличие на касационния повод по чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК е отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане без да се обсъждат останалите аргументи за неправилно приложение на закона и явна несправедливост на наказанието.

Непредубеденият прочит на въззивния съдебен акт не дава основание да бъде възприета поддържаната от защитата теза за липса на мотиви. Недоволството на подсъдимия се основава на обстоятелството, че САС, също както и първата инстанция е сторила това, е възприел фактологията, описана в обвинителния акт. Тези фактически констатации обаче са направени не чрез механичното пренасяне на съдържанието на обвинителния инструмент в неговата цялост, а са последица от внимателен и задълбочен собствен анализ на свидетелските показания, писмените доказателства и доказателствени средства и на експертните заключения, вследствие на

който второстепенният съд е достигнал до извод, че обвинението е доказано по несъмнен и категоричен начин. Въз основа на тези факти контролираната инстанция е направила изводите си относно правната квалификация на деянието, обосновавайки всеки един от обективните и субективни признаци на състава на престъплението по чл. 116, ал. 1, т. 9 от НК. Обсъдени са съществените възражения на страните по фактите и правото и са посочени основанията за възприемането им или за отхвърлянето им като несъстоятелни. Въззивният съд е обективизирал и заключението си относно вида и размера на наказанието и начина на неговото изтърпяване, съобразявайки наличните по делото смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства. Най-сетне, пространни съображения са изложени и досежно исковите претенции на гражданските ищци. Ето защо не може да се приеме, че са допуснати съществени отклонения от стандарта, заложен в чл. 339 от НПК, които да налагат отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане.

Няма основания, изводими от материалите по делото, да се приеме, че въззивната инстанция не е съзряла предубеденост на състава на окръжния съд, нито че сама е демонстрирала такава към подсъдимия. Разпореждането на съдията-докладчик да се осигури участието на друг съдебен заседател незабавно след като един от определените на случаен принцип е заявил невъзможност за това не указва на необективност или на предварително убеждение относно доказаността на обвинението. Напротив, то е израз на дължимата грижа за организиране на процесуалните действия по начин, гарантиращ разглеждане и приключване на делото в разумен срок, поради което е изцяло в интерес на подсъдимия. В същото време внимателният преглед на протоколите от съдебните заседания показва, че съдилищата по фактите не са проявили пристрастие към нито една от страните. Всяко отделно искане на защитата и обвинението по доказателствата или по движението на делото, включително и искането на адв. П. за отвод на първоинстанционния съдебен състав от 12.04.2024 год., е било обект на задълбочено обсъждане, а уважаването или отхвърлянето на претенциите им е основано на надлежни юридически аргументи. Използваните изразни средства в постановените актове по време на съдебните заседания позволяват констатация, че съдилищата са останали еднакво дистанцирани от страните без да поставят под съмнение невинността на подсъдимия, без да изявят предпочитания към обвинителната теза и без предварително да изразят отношение по достоверността и убедителността на доказателствата и доказателствените средства. Аналогичен извод следва и по отношение съдържанието на мотивите към първоинстанционната присъда и на проверяваното понастоящем решение.

Хронологията на съдебното заседание от 11.12.2023 год. не позволява да се приеме и защитния довод, че САС е пропуснал да констатира действия на окръжния съд, с които е ограничено правото на лично участие на подсъдимия в наказателния процес. Изявлението на Б. П., че не се чувства добре и здравословното му състояние не му позволява да се ангажира активно с разпита на свидетелите, е мотивирало първата инстанция незабавно да прекъсне заседанието и да му осигури медицинска помощ, включително и в здравно заведение. След връщането му в съдебната зала във втората половина на деня е изслушано становището на придружаващия го медик, съгласно което са предприети необходимите мерки, те са дали очаквания резултат, състоянието е овладяно и в краткосрочен план не съставлява препятствие пред защитата му. Наред с това са били разпитани и вещите лица, изготвили заключението на допуснатата в разпоредително заседание съдебномедицинска експертиза. Същите са били категорични, че както по принцип, така и за конкретното съдебно заседание

заболяванията на П. му позволяват да участва лично в процеса. Доколкото защитникът е акцентирал върху високите стойности на кръвната захар на подсъдимия, експертите са отговорили научно обосновано, че те не причиняват замъгляване на съзнанието; такова не е констатирано и по повод стойностите на кръвното налягане, които също са стабилизирани в нормални за заболяването граници. Вещите лица изрично са подчертали, че като цяло актуалното състояние на П. е същото, каквото е било и при освидетелстването му за нуждите на експертизата. Въз основа на двете независими едно от друго медицински становища първата инстанция е направила законосъобразен извод, че може да продължи разглеждането на делото с разпит на явилите се свидетели. След повторно оплакване от подсъдимия и защитника му окръжният съд е отложил делото и по повод изричното настояване на П. отново е разпоредил той да бъде настанен в болница. Впоследствие здравословното състояние на подсъдимия няколкократно е ставало причина за отлагане на процеса и едва след като той се е възстановил от претърпяната хирургическа интервенция, първата инстанция е дала ход на делото и е продължила със събирането на доказателства. Съпоставянето на активността му в съдебното заседание от 11.12.2023 год. с по-нататъшното му участие в следващите заседания не показва качествени различия, които да обосноват извод, че правото на защита на П. е било zlepоставено от окръжния съд.

Такова нарушение не се установява и по време на заседанието по в.н.о.х.д. №. 1176/2024 год. В нито един момент подсъдимият не е заявил, че не би могъл да участва пълноценно във въззивното производство. Заетата от него позиция по хода на делото, по евентуални отводи на състава на съда, секретаря и прокурора, по необходимостта от събиране на нови доказателства и по съществото на спора е ясна и адекватна. Доколкото изобщо е бил повдигнат въпросът за здравословните проблеми на П., това е сторено в контекста на направено искане по чл. 270 от НПК, а не по повод такова за отлагане на делото поради влошено в момента здравословно състояние и изостряне на хроничните страдания.

Предвид несъстоятелността им изложените в съдебно заседание доводи за допуснати на досъдебното производство нарушения на процесуалните правила също не могат да породят желаните от касатора процесуални последици. Само защото се поддържа, че нарушенията в подготвителната фаза са рефлектирани и върху правото на защита на подсъдимия в съдебното производство, касационната инстанция ще отговори на адв. П. въпреки разпоредбата на чл. 351, ал. 2 от НПК и независимо от обстоятелството, че по-голямата част от оплакванията му не касаят съдържанието на обвинителния акт, поради което не попадат в хипотезата, разгледана в Решение от 21.10.2021 год. по дело С-282/20 на Съда на Европейския съюз. Съображенията на защитника не отчитат, че съгласно чл. 7, ал. 1 от НПК централната роля в наказателния процес е отредена на съдебното производство. Досъдебната фаза има единствено подготвителен характер и всички обстоятелства, които по една или друга причина не са били установени в този момент, следва и могат да бъдат установени по време на съдебното следствие. Именно с оглед това свое процесуално задължение решаващият първостепенен съд е отстранил пропуската на разследващия орган и е допуснал изслушване на съдебномедицинска експертиза за здравословното състояние на подсъдимия и след като е установил, че то не е пречка за участието му в наказателния процес е продължил разглеждането на делото.

Съдържащите се на л. 146-147, т. 9 от ДП постановления на прокурора и на разследващия орган опровергават твърденията, че на П. не са били предявени материалите от досъдебното производство. Цитираните процесуални документи

установяват, че на подсъдимия и защитника му е предоставено в заверено копие цялото досъдебно производство, а протоколът за предявяване на разследването от 31.08.2023 год. съдържа изявление на подсъдимия, че се е запознал с веществените доказателства и с писмените такива, съдържащи се в т. 1 – 4 от ДП и отказва да се запознае с останалите. С оглед изтъкнатата причина за това – здравословното му състояние, е необходимо да се припомни Решение на Съда на Европейския съюз (голям състав) от 5 юни 2018 год. по дело C-612/2015 год., съгласно което правото на Съюза и по-специално чл. 7, §. 3 от Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно правото на информация в наказателното производство допуска да бъде предоставен достъп до материалите по делото и след внасяне на обвинителния акт в съда, но преди да започне разглеждането на обвинението по същество и преди началото на пренията пред него. Единственото условие в тази хипотеза е да бъдат взети всички необходими мерки, за да се гарантират правото на защита и справедливия процес. Това изискване е било спазено. От момента на внасяне на делото с обвинителен акт в съда всички материали са били на разположение на страните, но въпреки това нито подсъдимият, нито защитникът му са генерирали някаква изрична активност в тази насока. В същото време съдържанието и насочеността на исканията, отправени до съда, както и на въпросите, задавани на свидетелите и експертите, недвусмислено показват добрата информираност на подсъдимия и защитника за естеството на събраните на досъдебното производство доказателства и доказателствени средства.

Колкото до съдържанието на обвинителния акт, съобразявайки цитираното по-горе Решение от 21.10.2021 год. по дело C-282/20 на Съда на Европейския съюз, касационната инстанция ще отбележи, че не съществува твърдяното противоречие между обстоятелствената част и диспозитива му. Именно защото е съобразил, че тезата му се основава на косвени доказателства, прокурорът е изложил в обстоятелствената част на обвинителния инструмент твърдения единствено за точното време на придвижване на подсъдимия към местоживеенето на сем. Л. и за потеглянето на пострадалия от работа към дома му. Самото извършване на убийството е останало ситуирано след 18.00 часа на инкриминираната дата без да е възможно поставянето му в точен времеви интервал. Това обаче по никакъв начин не е рефлектирало върху правото на П. да разбере в какво точно е обвинен, защото изискването на чл. 246, ал. 2 от НПК за конкретизиране на времето на извършване на деянието не следва да се интерпретира като задължение за посочване на часа на деянието. Моментът на осъществяването му може да бъде изразен в дата, час или период от време, или във всички тях взети заедно (в този смисъл и Р. № 338/2008 год. по н. д. № 301/2008 год. на III н. о.).

Несподеляеми са най-сетне и възраженията, отнасящи се до доказателствената дейност на въззивния съд.

САС незаслужено е упрекнат, че не е положил дължимите усилия за разкриване на истината. Касационната инстанция многократно е посочвала, че не всяко несъгласие с доказателствените искания на страните съставлява съществено нарушение на процесуалните правила. Такова ще е налице само ако отказът да бъдат допуснати и събрани поисканите доказателства е довел до невъзможност да бъдат установени правно значимите обстоятелства. В настоящия казус всички факти, свързани както с авторството на деянието, така и с механизма на извършването му са били доказани по изискуемия от НПК безспорен и категоричен начин.

Контролираният съд законосъобразно не е допуснал изслушване на поисканата от адв. П. съдебномедицинска експертиза. Съгласно чл. 153 от НПК допълнителна експертиза се назначава, когато експертното заключение не е достатъчно пълно и ясно, а повторна – когато то не е обосновано и възниква съмнение за неговата правилност. Като оставим настрана непоследователността на защитната позиция и неяснотата за кой от двата варианта настоява защитникът, непредубеденият прочит на заключението на комплексната съдебномедицинска, химическа и балистична експертиза показва, че вещите лица, основавайки се на специалните си знания и дългогодишния си професионален опит, са дали компетентен, научно обоснован и изчерпателен отговор на всички поставени им въпроси. С оглед категоричността на извода им, че в организма на пострадалия е открит хлороформ в смъртоносни количества, като наличието му е установено в различна концентрация в множество органи и е потвърдено и от заключението на химическата експертиза, прилагането на газхроматограмата към материалите по делото е било безпредметно, още повече че защитникът не оспорва по същество констатациите им, нито твърди, че установяването на веществото по този начин е невъзможно, а аргументира искането си пред касационния съд единствено с необичайността на използваното средство. Наред с това в съдебно заседание експертите са посочили защо след като при притискане на тялото към земята са счупени пето и шесто ребро в дясно, причиненият от тях пробив на десния бял дроб е локализиран в горния му лоб. Даденото от д-р М. разяснение, с което са се солидаризирали и останалите съдебни медици от състава на експертизата, е основано на анатомичната характеристика на засегнатия орган, чийто среден дял, намиращ се именно под счупените ребра, е локализиран по-навътре, по-назад от горния и долния лоб, които са в по-голяма близост до костите на гръдния кош. Същевременно категорично е изключена възможността тази травма да е последица от падане на тялото от собствен ръст или да е довела до смъртта на пострадалия, тъй като ако други фактори са причинили леталния изход, концентрацията на хлороформ, установена при химическия анализ, няма да е смъртоносна. Ясно и недвусмислено е защитено и експертното решение да не се извършва хистологичен анализ на взетите проби от тъканите на пострадалия и то е свързано с установеното отравяне, като единственият метод за доказването на последното е химическото изследване, а не хистологичната картина или снетата анамнеза от други лица. Предвид посоченото от експертите от съставите на комплексната и на химическата експертизи, че както времето на насищане на организма с хлороформ, така и това на настъпване на смъртта зависи от естеството и продължителността на въздействието, от това дали се касае за еднократно или многократно прилагане и от концентрацията на хлороформа, които с оглед наличната доказателствена съвкупност не биха могли да се установят (известно е единствено, че веществото е попаднало в организма на пострадалия по инхалаторен път), настоятелното искане да се посочи времето на елиминация, би поставило експертното изследване изцяло в сферата на вероятностите и с нищо не би допринесло за установяване на истината по делото.

Твърдението в жалбата на подсъдимия, че за вещите лица е било неизвестно обстоятелството, че пострадалият У. Л. е страдал от хипертония влиза в противоречие със заключението на комплексната съдебно-медицинска, химическа и балистична експертиза, в което изрично са посочени изменения на сърцето и артериите, указващи на подобен проблем. В същото време и тримата съдебномедицински експерти са били категорични, че тази обективна находка не се намира в причинна връзка с

настъпването на смъртта. От своя страна оръжейният експерт Р. без каквото и да било колебание е посочил, че дори и при евентуално сърдечно заболяване на пострадалия изстрелът с тейзър не би могъл да причини смъртта му, което заключение не е оспорено от съдебните лекари от състава на експертизата. Ето защо с основание не е удовлетворено и искането за представяне на медицинската документация от личния лекар на пострадалия в Швейцария.

Незаслужен е укорът за проявена пасивност по отношение на установените златни микрочастици по ръцете на свид. Е. Д. – Л. и по тялото на съпруга ѝ. От една страна единственото, което е могло да посочи вещото лице като вероятен механизъм за попадане на следите там е свързано с носенето на златни бижута. От друга страна, с оглед обстоятелството, че по време на извършване на деянието в жилището са присъствали единствено подсъдимият и свидетелката и не е установено наличие на охранителна система, позволяваща да се проследят действията им, съдилищата по фактите изначално са били лишени от възможност за допълнително изследване на обстоятелството кога и при какви условия микрочастиците са се озовали на посочените места.

При положение, че не е установена каквато и да било обективна или субективна връзка между деянието – предмет на настоящото дело и извършената три месеца след убийството кражба от дома на пострадалия, инстанциите по фактите не са имали основание да предприемат действия за изискване и прилагане на цялото досъдебно производство, образувано за посегателството срещу собствеността на свид. Е. Д. – Л.. Съществено нарушение на процесуалните правила не е допуснато и с отказа да бъде разпитан поисканият от защитата свидетел. Още на досъдебното производство е установено, че лице с посочените от подсъдимия имена не съществува. Представените от него установъчни данни са били недостатъчни към момента на разглеждане на делото от първата и въззивната инстанция, а като такива следва да бъдат преценени и понастоящем независимо от посоченото в касационната жалба. В същото време обясненията на касатора за друга цел на пътуването му в посока към местоживеенето на пострадалия са били предмет на задълбочено обсъждане, а като отправна точка за доказателствената им стойност законосъобразно е ползвано принципното положение, че те притежават двойствена природа и освен важно доказателствено средство са и основно средство за защита. Отхвърлянето им като недостоверни не е произволно и немотивирано, а е последица от внимателно извършена проверка за изчерпателност, вътрешна съгласуваност, логическа последователност и корелация с останалите източници на доказателства. Вследствие на това е установено от една страна, че те съдържат взаимно изключващи се твърдения и не предоставят ясна и конкретна информация както за начина, по който подсъдимият се е свързал с евентуалния продавач, така и за местонахождението и вида на имота, предизвикал негови интерес, а от друга – че са категорично опровергани не само от видеозаписите, фиксирани движенията му в посока различна от твърдяната от него, но и от показанията на сестра му и бившата му съпруга, с която е поддържал контакти заради детето им, в които гласни доказателствени средства не се сочи П. да е споделял с тях намерение за закупуване на недвижимост в този район.

Въззивната инстанция е демонстрирала същия професионален подход и досежно втората част от обясненията на подсъдимия, отнасящи се до местонахождението му в ресторант „Т.“ в [населено място] по време на извършване на убийството след 18.00 часа на инкриминираната дата. Основания да ги приеме за неотговарящи на истината САС е открил в съдържащите се в тях несъответствия

относно времето на пристигане на П. в заведението, доколкото първоначално е сочен един час, а впоследствие е твърдян значително по-ранен; като такива основания са послужили и показанията на сервитьорките в ресторанта – свидетелките Д. Ф. и Д. Д., установяващи появата на подсъдимия във времеия интервал между 19.30 часа и 20.00 часа; най-сетне такива са открити и в заключението на видеотехническата експертиза, изследвала видеозапис, на който е установено придвижване на автомобил с характеристиките на управлявания от П. в посока от [населено място] към С. именно във времето след 19.30 часа. Убедителни съображения, свързани с непоследователността на позицията им и отчетливата непълнота на показанията им, са изложени и касателно заявеното от свидетелите М. Г. и Б. В.; в допълнение към това въззивният съд основателно е изтъкнал и обстоятелството, че разказаното от последния свидетел е ситуирано в период, различен от инкриминирания.

Тезата на защитата за недопустими предположения относно авторството на деянието не се подкрепя от материалите по делото. Въззивният съд е съобразил, че не са събрани преки доказателства за това обстоятелство и е извършил изключително внимателна проверка дали косвените такива са взаимно допълващи се, дали те изграждат единна и непрекъсната доказателствена верига и дали обосновават единствено възможен извод относно самоличността на извършителя на убийството. Заключение то му е изградено върху надлежно събрани и проверени доказателствени източници, които са интерпретирани съобразно действителните им смисъл и съдържание.

Осъзнавайки значимостта им за установяване на истината и същевременно отчитайки възможната ѝ заинтересованост, при това в повече от една насока, контролираната инстанция е подхождала с особена критичност към показанията на Е. Д. – Л.. Разказът на свидетелката за всяко отделно обстоятелство – от започването на любовна връзка с подсъдимия до случилото се след убийството на съпруга ѝ – е бил подложен на внимателна преценка за собствена логичност, последователност и изчерпателност. От вниманието на САС не е убягнала промяната в позицията на свидетелката при множеството ѝ разпити, като са изложени обстойни и добре обмислени съображения защо не следва да бъдат кредитирани както първоначалните ѝ показания от 11.08. и 12.08. 2022 год. пред разследващ орган, така и посоченото от нея пред първата инстанция, че подсъдимият не е споделил предварително с нея намерението си да умъртви съпруга ѝ. При положение, че долустоящата инстанция е изпълнила процесуалното си задължение да обоснове изводите си относно правдивостта на показанията на Е. Д. – Л. (а това се отнася и за всички останали доказателства и доказателствени средства), настоящият съдебен състав не разполага с правомощия да ревизира това заключение, защото както вече беше посочено по-горе, това би означавало да подмени вътрешното убеждение на САС.

Тук е мястото да се посочи, че отмяна на съдебния акт не се налага поради това, че въззивният съд не е коментирал изрично извършеното полиграфско изследване, установяващо, че съпругата на пострадалия не съобщава истината за това дали знае къде е укрито електрошоковото устройство след извършване на деянието. Основания за обсъждане на тази част от заключението на психологическата експертиза поначало не са съществували, тъй като т. нар. „детектор на лъжата“ не е сред допустимите доказателствени способности, установени от процесуалния закон. В това отношение дейността на инстанциите по фактите е изцяло съответна на константната съдебна практика (вж. Р. № 50138/2023 год. по н. д. № 474/2022 год. на II н. о., Р. № 210/2019

год. по н. д. № 746/2019 год. на I н. о., Р. № 27/2018 год. по н. д. № 41/2018 год. на III н. о.).

След като се е убедил в истинността на показанията на Е. Д. – Л., депозиран по реда на чл. 223 от НПК, съдът е поставил в основата на веригата от косвени доказателства за авторството на деянието твърденията ѝ, че подс. П. многократно е заявявал пред нея, че ще я направи вдовица; че я е причакал в близост до дома ѝ и тя го е завела там; че го е оставила сам в гаража за известно време; че след деянието той ѝ е разказал как е използвал показаното ѝ известно време преди това електрошоково устройство „Т.“ за обездвижване на съпруга ѝ, както и хлороформ за причиняването на смъртта му; че по негово искане е дала на подсъдимия памук, за да избърше кръвта от шията на пострадалия; че П. е носел сини ръкавици за еднократна употреба.

Наред с това въззивната инстанция е изпълнила задълженията си по чл. 13 и 14, ал. 1 от НПК, като е потърсила и открила потвърждение на заявеното от свидетелката в други доказателствени източници:

- Съгласно заключението на комплексната съдебномедицинска, химическа и балистична експертиза при реаутопсията на пострадалия е открита смъртоносна концентрация на хлороформ в кръвните проби, взети от мозъка, от белия и от черния дроб на трупа и по-ниска такава във вътречната течност, венозната кръв от бедрените артерии и подкожната мазнина, които в съвкупност са обосנוвали експертния извод за остра екзогенна интоксикация с хлороформ;

- Отново при реаутопсията на У. Л. са установени охлузване по лигавицата на горната устна и малък хематом по лигавицата на долната устна, дължащи се на притискане с мек предмет през устата върху подлежащите зъби;

- Експертите са констатирани и витриолажни овални лезии по кожата на двете скули, около устата и носа на пострадалия, които отговарят да са получени вследствие въздействието на хлороформ, а по-късното им откриване е научно обяснено с изсъхването на кожата, правещо ги по-видими;

- Установени са и овални лезии в дясно на шията и на дясното бедро с цепковидни рани в центъра им, които съответстват на въздействието на електродите на електрошоково устройство „Т.“ при изправено положение на тялото на жертвата;

- Съгласно заключението на техническите експертизи в паметта на иззетите от подсъдимия компютърни устройства са съхранени множество резултати от интензивно проучване на информация в интернет относно начина на действие и възможностите за снабдяване с електрошоково устройство и хлороформ;

- Въз основа на показанията на свидетелите Н. Д., Р. М., В. В., К. С., И. Ч. и З. З. са приети за доказани опитите на подсъдимия да се снабди с хлороформ, като кореспонденцията със свид. В. е приета като убедително доказателство, че в крайна сметка веществото е достигнало до подсъдимия;

- Като доказателства по делото са приложени документи, установяващи закупуването на електрошоково устройство „Т.“. Част от тях са иззети от дома на Б. П., а други са предадени от управителя на фирмата-продавач. Сред последните са ксероксно копие на личната карта на жалбоподателя и две декларации, ръкописният текст в които е изпълнен от подсъдимия съгласно заключението на графическата експертиза;

- При претърсване на гаража, извършено на 15.08.2022 год., са иззети осем конфети, съответстващи по номер на закупения от подсъдимия патрон със състен азот, т. нар. „картридж“, посредством който се изстрелват електродите, причиняващи електрошоково въздействие. Пропускането им при огледа на местопроизшествие,

извършен на 11.08.2022 год. е лесно обяснимо с обстоятелството, че към този момент не е съществувала каквато и да било яснота относно механизма на извършване на деянието, за да се търсят целенасочено именно такива предмети. Наред с това не бива да се забравя, че се касае за малки частици, които при изстрел се разпръскват на определено разстояние, като в същото време след деянието подсъдимият се е придвижвал в и извън гаража, влизал е и е излизал от него, за да отиде при съпругата на пострадалия. Действително бройката на откритите конфети е по-малка от обичайно съдържащите се в патрона, но това обстоятелство правилно е било интерпретирано от САС в светлината на заявеното от съпругата на пострадалия, че П. е събрал онези конфети, които са били на видно място.

Несъстоятелни са доводите за опорочаване на коментираното действие по разследването. Прочитът на протокола на л. 111, т. 3 от ДП показва, че не само като наименование на документа, но и в съдържателен аспект се касае за претърсване и изземване по смисъла на 159 и сл. от НПК, с оглед на което разпоредбата на чл. 155, ал. 2 от НПК поначало е неприложима. За действието е поискано разрешение от съответния първоинстанционен съд и такава санкция е дадена с определение от 15.08.2022 год. (л. 1, т. 3 от ДП). Действието е извършено в присъствие на поемни лица, които не са направили възражения относно начина на провеждането му. Протоколът, в който са обективирани резултатите от него, съдържа всички изискуеми реквизити и съгласно чл. 131 от НПК съставлява доказателствено средство за извършване на съответните действия, за реда, по който са извършени, и за събраните доказателства;

- Пред свид. С. Г., който по това време бил обвиняем по дело за убийство, подсъдимият демонстрирал неприкрит интерес как се провежда разследването, какви следствени действия се извършват и и какви доказателства се събират. Отново пред същия свидетел и пред съпругата му свид. Р. Г. П. многократно изразявал недоволството си от присъствието на пострадалия в живота на Е. Д. – Л., но го третираше като временна пречка, с която ще се справи.

Възражението на защитата за предубеденост на сем. Г. е било обсъдено от въззивния съд, който е допълнил убедителните аргументи на първата инстанция за отхвърлянето му със собствени съображения, основани на последователността, пълнотата и логичността на разказаното от двамата. Наред с обстоятелството, че твърденията на двамата са в хармония помежду си, е отчетен и фактът, че никой друг от свидетелите, работещи в магазина на Д. – Л. не е съобщил за влошени отношения между съпругата на пострадалия и Г., възникнали по повод некоректно поведение на последните в работата им в за фирма „Ж.“.

- Посредством показанията на свид. С. С. в съвкупност с обясненията на подсъдимия, резултатите от извършеното претърсване на дома на последния и заключението на изслушаната и приета от окръжния съд ДНК експертиза е прието за безспорно доказано и обстоятелството, че П. е ползвал л. а. /марка/ с [рег.номер на МПС], собственост на управляваното от бащата на свид. С. търговско дружество „Б. А.“;

- Съгласно заключението на видеотехническата експертиза на инкриминираната дата този автомобил е заснет от видеокамерите на бензиностанция /наименование/ по пътя от [населено място] за [населено място] – обстоятелство, което подсъдимият е признал и което е потвърдено и от иззетата от дома му касова бележка, установяваща плащане на 11. 08. 2022 год. в 16,25 часа;

- След излизане от бензиностанцията превозното средство е заснето да продължава в посока [населено място], а не към В., каквито са били твърденията на подсъдимия. Всички останали попълнени видеокамери са фиксирани преминаването на автомобил, притежаващ характеристиките на този, с който се е придвижвал П..

Защитникът е акцентирал върху обстоятелството, че при изследване на тези видеозаписи се е оказало невъзможно да бъде идентифициран водачът на автомобила. Тезата му за недоказаност на обвинението би била вярна, само ако веществените доказателства се обсъждат сами за себе си и без връзката им с останалите доказателствени източници. Подобен подход обаче противоречи на процесуалния закон, поради което законосъобразно не е бил възприет от САС. Напротив, в съответствие с изискванията за обективност, всеостранност и пълнота видеозаписите и изследваните ги видеотехнически експертизи са интерпретирани като елемент от непрекъснатата верига от косвени доказателства за авторството на деянието.

Доколкото видеозаписите, фиксирани придвижване на подсъдимия към [населено място], без изключение попадат в един и същи времеви интервал и съответстват на посоченото от свид. Е. Д. – Л. и на времето, отбелязано в касовата бележка, въззивният съд не е имал основание да насочи процесуалното изследване специално към това дали вкопираният в тези записи тайм код е съответен на астрономическото време;

- Съгласно заключението на видеотехническата експертиза, изследвала записите от охранителни камери в района на местопрестъплението, в 19.29 часа зад дома на сем. Л. е фиксирано лице от мъжки пол със светла върхна дреха и тъмен панталон, с тъмна раница на гърба, което минава през двора на къщата, излиза от него и се насочва към гората. Тези характеристики на лицето са били съпоставени от съда не само с посоченото от свид. Д. – Л. за облеклото на подсъдимия и носените от него предмети, но и със заключението на видеотехническата експертиза, касаещо видеокамерите в района на бензиностанция /наименование/, от които два часа по-рано е заснет носещият същите дрехи П.;

- Десет минути по-късно, в 19.39 ч., от охранителна камера е заснето преминаването на бял л. а. /марка/ с направление от [населено място] към [населено място], с две врати, боядисани в бяло или с бяло фолио задни странични стъкла, със сиви джанти или тасове. Същите са характеристиките на превозното средство, ползвано от подсъдимия в този ден;

- Подсъдимият се е появил в ресторант „Т.“ в /населено място/ едва след 19.30 часа.

След като е обсъдил процесуалната годност и достоверността на всяко едно от посочените косвени доказателства апелативният съд прецизно е обосновал връзката му с главния факт, а в констатацията му че в своята съвкупност всички те водят до единствено възможния извод за извършване на убийството от подсъдимия не се установяват непълноти и логически несъответствия, които да обосноват претендираното от защитата нарушение на императивното изискване на чл. 303 от НПК.

С оглед всички тези съображения касационната инстанция прие, че не са допуснати претендираните от защитата съществени нарушения на процесуалните правила и няма основание за отмяна на съдебните актове по делото и за връщането му в предходен процесуален стадий.

III. По възраженията за неправилно приложение на закона:

В касационната жалба на подсъдимия не са изложени конкретни съображения за наличие на основанията по чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК. Може само да се предполага, че оплакването се поддържа като последица от твърдените нарушения на процесуалните правила при оценката на доказателствената съвкупност. При положение, че не беше установено аналитичната дейност на САС да е засегната от пороците, описани в жалбата, няма основание да бъдат коригирани изводите му относно съставомерността и правната квалификация на деянието. Приетите за безспорно доказани действия на Б. П. законосъобразно са квалифицирани като престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 9 вр. чл. 115 от НК.

За разлика от подсъдимия частният обвинител и граждански ищец Е. Д. – Л. атакува приложението на закона в гражданската част на въззивния съдебен акт. Доводите ѝ за допуснато нарушение на принципа на справедливост, залегнал в чл. 52 от ЗЗД, са неоснователни. Законосъобразно като релевантни за размера на обезщетението за неимуществени вреди инстанциите по фактите са отчели не само продължителността на брака между жалбоподателката и пострадалия У. Л., но и моралната укоримост на поведението ѝ, довело в крайна сметка до убийството на съпруга ѝ. Гражданската ищца по своя собствена воля и без каквато и да било принуда от страна на подсъдимия е влязла в интимна връзка с него, а отношенията им са били афиширани не само от П., но и от нея самата и са станали достояние на всички лица, работещи в пекарната и магазина ѝ. Контактите между двамата са се отличавали с интензивност и постоянство, а назначаването на подсъдимия на работа в дружеството собственост на Е. Д. – Л. е предоставяло още една възможност за задълбочаване на връзката им. Подсъдимият е манифестирал пред гражданската ищца намерението си да се освободи от съпруга ѝ многократно и в продължение на няколко месеца преди деянието и дори като се отчита изпитваният от нея страх, отсъствието на каквато и да било реакция от нейна страна в този период за противопоставянето и възпирането му заслужава сериозно порицание и рефлектира върху размера на обезщетението. По същия начин следва да бъдат третираны и действията ѝ непосредствено след деянието, с които тя е демонстрирала пълна липса на емпатия и отсъствие на дори минимално съжаление за загубата му. Нещо повече, подбудена от подсъдимия, жалбоподателката се е опитала да прикрие извършеното убийство и собствената си роля в него. Всичко това не може да бъде компенсирано от оказаното на по-късен етап съдействие за разкриване на истината, а общественият резонанс и негативното отношение към гражданската ищца, макар и безспорни, имат незначителна тежест и значение при прилагане на изискването на чл. 52 от ЗЗД.

IV. По твърденията за явна несправедливост на наказанието:

Не издържат на касационната проверка доводите във всички касационни жалби, отнасящи се до санкционната част на решението. Апелативният съд е взел предвид всички обстоятелства от значение за вида и размера на наказанието, дал е законосъобразна оценка кои от тях са смекчаващи и кои отегчаващи и правилно е отчел какви са значението и тежестта на всяко от тях при индивидуализацията му.

Поверениците оспорват извода на САС, че най-подходящо от трите алтернативни наказания по чл. 116, ал. 1 от НК е най-лекото – лишаването от свобода, като настояват, че П. следва да бъде осъден на доживотен затвор без замяна. Разпоредбата на чл. 38, ал. 1 от НК предвижда, че това наказание може да бъде определено при кумулативното наличие на две предпоставки: 1. изключителна тежест на престъплението и 2. безусловен и категоричен извод, че целите по чл. 36 от НК са непостижими посредством другите по-леки санкции. Анализът на отличителните

черти на извършеното от подсъдимия и данните за личността му убедително показват, че конкретният казус не удовлетворява нито едно от посочените изисквания.

Както вече беше посочено, касационната инстанция е обвързана от фактите, приети в проверявания съдебен акт. Ако редът за установяването им е спазен, както е в настоящия случай, тя не би могла да приеме за съществуващо обстоятелство, което според въззивния съд не е доказано. САС е изложил убедителни съображения защо намира, че липсва надеждна доказателствена основа за извод, че деянието е извършено с користна цел и настоящият съдебен състав не разполага с правомощия да ревизира това негово заключение.

Изключителната тежест на престъплението не може да бъде обоснована и с изтъкнатите от адв. Б. доводи за наличие на квалифициращи обстоятелства по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 2 и 3 от НК, за които не е било повдигнато обвинение. В житейски аспект всяко убийство е жестоко, защото с него се засяга основното човешко благо – животът. От юридическа гледна точка обаче, за да се приеме, че убийството е извършено с особена жестокост, е необходимо да се установи, че интензитетът на изпълнителната дейност явно надхвърля необходимото за причиняване на смърт, а деецът е проявил изключителна ярост, ожесточение, отмъстителност или садизъм, коравосърдечие и безчовечност. В настоящия казус начинът, по който е причинена смъртта на пострадалия, макар и специфичен, не удовлетворява тези законови изисквания. Не се касае за брутална и безпощадна агресия над жертвата; няма многократно и продължило изключително дълго във времето въздействие, свързано с причиняване на множество различни по вид и локализация увреждания, които в своята съвкупност и взаимно проявление да са довели до настъпване на леталния изход. Наред с това съгласно заключението на комплексната съдебномедицинска и химическа експертиза смъртта е настъпила бързо, с оглед на което няма основание да се обсъжда дали У. Л. е изпитвал особено тежки предсмъртни страдания, които се отличават съществено от обичайните в количествено или качествено отношение.

Що се отнася до предварителната подготовка за осъществяване на убийството, въззивната инстанция принципно правилно е посочила, че тя обосновава наличието на квалифициращия признак по чл. 116, ал. 1, т. 9 от НК. От друга страна значителната продължителност на тази подготовка, особено внимателното и грижливо планиране на предстоящите действия, упоритостта на дееца при набавяне на средствата за извършване на деянието, преодоляването на множество различни по естеството си и значителни по тежестта си пречки по пътя към реализирането му са качествени характеристики, които рефлексират върху неговата обществена опасност и биха могли да се отчитат при индивидуализация на наказанието без това да нарушава забраната на чл. 56 от НК. В настоящия казус, макар поведението на подсъдимия да е било методично и последователно, а обмислянето на начина на извършването на убийството и набавянето на средствата да е изисквало известно време, то няма преобладаваща тежест в общия комплекс от смекчаващи и отегчаващи обстоятелства и не разкрива съществени отлики от типичните случаи на предумишлени убийства, които различия успешно да обосноват изключителна тежест на престъплението по смисъла на чл. 38 от НК.

Личността на дееца също не разкрива изискуемите от чл. 38 от НК характеристики, позволяващи да се направи извод за непостижимост на индивидуалната превенция като една от целите по чл. 36 от НК.

Повереникът на частните обвинители К. Л., Ф. Л., Х. Л. и Н. Б. обосновава с предходните осъждания на подсъдимия тезата си за прекомерна снизходителност към

него и за необходимост да му бъде наложено най-тежкото от трите алтернативни наказания. Пропуска се обаче, че трите присъди са за деяния, извършени при условията на чл. 25 от НК и за тях деецът е реабилитиран на основание чл. 88а от НК през м. октомври 2020 год., а съгласно разпоредбата на чл. 85, ал. 1 от НК реабилитацията заличава осъждането и отменя за в бъдеще последиците, които законите свързват със самото осъждане, освен ако в някое отношение със закон или указ е установено противното. При отсъствие на императивно изискване за отчитането му при индивидуализация на наказанието, предходното осъждане, за което е настъпила реабилитация, независимо дали тя е по право, по съдебен ред или абсолютна такава, не може да се третира като отегчаващо отговорността обстоятелство, включително и като лоши характеристични данни. С още по-малко основание въз основа на осъждания със заличени последици може да се направи извод за непостижимост на целите по чл. 36 от НК и в частност на индивидуалната превенция.

Въззивният съд незаслужено е упрекнат, че е игнорирал липсата на критичност у подсъдимия към извършеното и непризнаването на вината му. Процесуалният закон не е предвидил задължение на обвиняемия да признае винаги и във всички случаи участието си в инкриминираното деяние или начина на извършването му. Напротив, предоставено му е правото да даде обяснения каквито намери за съответни на избраната от него защитна позиция. Упражняването на това право може да има за последица единствено смекчаване на наказателноправното положение на дееца, но е недопустимо да се тълкува в негова вреда, включително и като отегчаващо отговорността обстоятелство.

Предмет на задълбочено обсъждане са били и психологическите характеристики на личността на подсъдимия. Те са едно от основанията за налагане на наказание лишаване от свобода в най-високия му размер, но не могат да обосноват изключителна обществена опасност на дееца, изискваща изолирането му от обществото до края на неговия живот, особено като се има предвид и наличието на смекчаващи обстоятелства, каквито са добрите характеристични данни, трудовата му и семейна ангажираност и безспорно установеното влошено здравословно състояние.

Неоснователно се поддържа, че при избора на най-подходящата от трите алтернативи на чл. 116 от НК въззивният съд е игнорирал генералната превенция. Поначало същата се реализира не само и не толкова посредством тежестта на наказанието като вид и размер, а преди всичко чрез неговите неизбежност и своевременност, които изисквания са налице в обсъждания понастоящем казус.

В същото време, няма основания, изводими от материалите по делото, да бъде направен и претендиран от защитата извод за прекомерна строгост към подсъдимия. Следва да се отбележи, че възражението за явна несправедливост по чл. 348, ал. 1, т. 3 от НПК е заявено декларативно в сезиращия документ без да се сочи кои са смекчаващите обстоятелства, които са били пропуснати или недооценени от въззивния съд, респ. кои обстоятелства неправилно са третирани като отегчаващи или е преувеличено значението им за индивидуализация на наказанието. В съдебно заседание на касационната инстанция единственият довод в тази насока се изчерпва с твърдения, че наказанието не е съобразено с обществената опасност на деянието и дееца, които обаче са получили вярна оценка от въззивния съд. С оглед необичайните средства за извършване на убийството и продължилото близо два месеца планиране конкретното деяние разкрива висока степен на обществена опасност, макар както вече беше посочено, тя да не е изключителна по смисъла на чл. 38 и чл. 38а от НК.

Независимо от настъпилата реабилитация, трудовата ангажираност, влошеното му здравословно състояние и полаганите грижи за детето му, личността на подсъдимия също не дава основание за намаляване на наказанието предвид данните за проявявана агресия след употреба на алкохол и установените от психологическата експертиза липса на емпатия и неспособност за изграждане на задълбочена емоционална връзка, егоцентризъм, склонност към доминиране и контрол, манипулативност, нереалистична оценка за собствените способности, неискреност. Съвкупната преценка на всички тези обстоятелства не показва явно несъответствие между обществената опасност на деянието и дееца – от една страна, и отмерения обем държавна принуда – от друга. Удовлетворяването на претенцията на защитата за намаляване на наказанието под предвидения минимум би представлявало проява на прекомерно снизхождание към подс. П. и същевременно би създадо чувство за безнаказаност у останалите членове на обществото.

Предвид всички тези съображения касационната инстанция намира, че не са налице основания, изводими от материалите по делото, да упражни правомощията си по чл. 354, ал. 1, т. 2 – т. 5 от НПК и въззивният съдебен акт следва да бъде оставен в сила.

Така мотивиран и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 177/29.04.2025 год., постановено по в.н.о.х.д. № 1176/2024 год. по описа на Софийски апелативен съд.

Решението не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

1.

2.